

FOR SALE BY THE GOVERNMENT OF INDIA
At the Public Sale of the Government of India

KARDEL J

jugoslovanski narodi in primorsko ljudstvo nikoli ne bodo priznali

laburisti su svoja poslanika u Atena bilo to moguće. Na vsa pa vzdrzuje Jugoslavija s diplomatske cunosaje z Gr vprasanje laburista Sulley maršal Tito lahko kaj p mnenju, ki se je razšilo Britaniji, da je Jugoslav nadzorstvom Sovjetske z

že sa dáš na rozpočet posebno katalo, Placala bo potne stroške in prenočnice v hotelih ter druge stroške. Venezuelska vlada je prekinila odnošaje s Francovo Španjjo. Na skupni listi. Niso se sketili, bo šla vsaka stranka na volitve čeno V okviru skupne liste, ali se bodo stranke na volitvah zdržile.

Med drugim pravi: »Se napisal proti meni tako r stolpe svinca». Za ta d Saragat zaslužil, da bi

Se na včerajšnji seji je odbor za ZSSR, Avstralija, politične in mejne določbe mirovne da, Kitajska, Fra pogodbe z Italijo sklenil, da bo o dija, Nova Zelan

Qualunque. Skoda, da r
Manka ni princepi še ka
banja »Uomo Qualunque
Saragatu bi moral poje
ne obstaja samo kapital
mokračja, marveč da-je p
tarna demokracija, mešč
mokračja in delavska de
Saragatove otlozbe niso
originalne. Bral sem jih i
servatore Romano», «Italia
«Civiltà Cattolica» itd.

Res je, da hočemo ustve
nost delavskega razreda, d
pomeni izginotje socialist
ke, marveč prenehanje so
in komunistične stranke
obliki. Meščani, konserv
reakcija, se bojijo ravno
političnega nastopa delav
ragatovi »trije stolpci sv
dujude proletarijski demok
tudi socializmu.

De Gasperi ne bo več
demokratskega str

V vladi ni več mesta za one, ki mislijo drugače kot Truman

nost delavskega razreda. To pomeni izginotje socialistične ke, marveč prenehanje social in komunistične stranke v s obliki. Meščani, konservativ reakcija, se bojijo ravno en političnega nastopa delavstv ragatovi trije stolpci svinca dujevo proletarski demokra

Odpor demokratičnega tiska proti Churchill

kot člana pa bi vendarle zahteval
 priporočilo izvršnega odbora o
 nizacije I. R. O. po dvotretjinski
 glasovanju glavnega sveta.
 Ameriški predlog so sprejeli
 proti 3 glasom. Sovjetska
 Jugoslavija in Ukrajina so nas
 tovale.

Washington, 20 - VZN — Pododbor gospodarskega in socialnega sveta Združenih narodov, ki preučuje statut za predlagano medna-

dvigan'a Nemčije
Varšava, 20. Tanjug. — Na kr...
ju, kjer je bilo koncentracijsko t...
borišče Majdanek pri Lublinu,
bila komemoracija za žrtvami,
so jih umorili nacisti. Pris...
stvovali so predstavniki poljske
vlade, delegacija poljskih Židov.

Varšava, 20. Tanjug. — Na kraju leta, kjer je bilo koncentracijsko taborišče Majdanek pri Lublinu, bo bila komemoracija za žrtvami,

ke
ki
00
ri-
jo
bi
in

London, 20. — Londonski sindikalni odbor je dobil poziv podpredsednika španskega parlamenta v Rim, 20. — V Turinu so z dnešnim poškodovali nosilec električne linije visoke napetosti, ki veže

Amnestija v Bolgariji

Sofija, 20. - Tanjug — Bolgarska novinarska agencija obvešča, da je sinoči minister za pravno varnost Ljuben Colarov izjavil novinarjem, da vlada ne bo sprejela zakona o vladnem odloku, ki podeljuje amnestijo znatnemu številu obsojenih. Ta odlok so objavili ob

Rim, 29. - VZN — Poročilo, ki je prispelo v Rim, pravi, da je najmanj sto mož, oboroženih z ročnimi bombami in strojnimi, sinoč

govori podlagi zopet pridobili svchv
do ne samo politični jetniki, tem
več tudi drugi kaznjenci za n
vadne zločine. Minister je pozv
zapornike, kateri bodo kmalu izp
šeni, naj se pridružio napor
vsega naroda, od katerega so b
ločeni s kriminalno politiko fa

skupina španskih republikancev ki so zbežali iz Španije. Skupina šteje 28 ljudi. Begunce bodo sprejeli v Venezueli. Venezuelska vlada jim

na skupni listi, včasih se sicer, če
bo šla vsaka stranka na volitve
čeno v okviru skupne liste, ali
se bodo stranke na volitvah zdr
žilo.

ber odgovoren Varnostnemu
veta ZN.

Inno civiliza

a proti Churchill

za določeno obdobje prekiniti. Sovjetski delegat Novikov je predlagal, da bi to vprašanje preučili namini strokovnjaki Jugoslovanske mornarice, kakor bi jo hoteli priznati sedaj Bolgariji. Tudi jugoslovanski admiral Majlo je odklonil grške predloge kot neresne. Pri

Francija
kijah
hako go
Gladst
šućanja.

ra
alnega

— Pod-
cionalnega
ki pre-
mne (I

Poljske meje so n
London, 20. Reuter. —
roča praški radio, je pol-
sta za obrambo, maršal
mfrski »zjavil na nekem
»Naše meje so na Odr i
te meje so hkrati tudi k
slovanskih narodov. Vseka
nje naše varnosti je hkrati
nje varnosti Sovjetske zve-
škoslovaške republike.»

Poljski nam
proti anglosašim i

V vojaškem odboru so pričeli
razpravljati o vojaških določbah

so jih umorili nacifašisti, stvčvali so predstavnik vlade, delegacija poljskih sedaj bivajo v Palestini ljubinskih prebivalcev. Cili so sprejeli protestne proti anglosaskim posku znova postavili na noge s tem ogrozili svetovni

Pariz, 20. — Tajna židovska organizacija »Irgun Zvei Leumi« se je danes s posebnim pozivom obrnila na francoski svetobladni okrožju Midnapore so mnoge hiše razdejane in žetev uničena. V mestu Gaya v pokrajini Bihar je vodja uspešno človeških žetev uničil.

postajo Ljuben Colarov izjavo n
o vladnem odloku, ki
amnestijo znatnemu šte
n.h. Ta odlok so objavi
glasitvi ljudske republ
garji. Odlok so predložil
predsedniku republike. M
larov je poudaril, da bo
govi podlagi zopet prid
do ne samo politični jet

Hajfa, 20. - VZN — Danes opo
ne je silovita eksplozija porušila

Spanije
a je prva
blikancev,
Skupina
do sprejeli

London, 20. - VZN — Iz Ind
oročajo o poplavih v pokrajini.

govor Rim, 20. — Ministrski pred
ki je De Gasperi je podal ostav
skem mesto tajnika demokra
stranke.

Vojna ekspedicija v severni Kanadi

[illegible]

morarice in kanadskega letalstva. To oporišče so zgradili po nasvetu obrambnega odbora Združenih držav v Kanadi. V tem pristanišču

Sofija, 20. - Tanjug — Bol
novinarska agencija obvešča
dal sinoči minister za pra
Ljuben Colarov izjavo novi
o vladnem odloku, ki po
amnestijo znatnemu številu
n.h. Ta odlok so objavili c
amnestijo ljudske osvoboditve

Washington, 20. — Ameriski ministar za trgovinu poroča, da su se dva njegova predstavnika vrn

danje
e prva
ancev,
kupina
prejeli

slučnih vlad.
Sofija, 20. Tanjug. — N
danju odbora Otačestveneg
ta so sprejeli načelno odloč
bodo na prihodnjih volitvah

London 20. — Britanski ministar
za trgovino sir Stafford Cripps

Krađejo ali ne?

Nedavno tdišev Florella La Guardie, da v Trstu krađejo Urino, namenjajo v Jugoslavijo, je poveljnik britanskih čet v Italiji demantiral, čes da ta vest ni resnična, temveč zlonamerna.

Medtem pa je angleški tednik "Sunday Empire News" v eni svojih zadnjih števil objavil naslednjo vest:

"Neko britansko vojno sodišče je obsodilo štiri angleške vojake na šest mesecev zapora, ker so krađi Urino blago, ki se je vozilo skozi Trst."

Prometna kampanja tudi za zavezniške

Predvčerajšnjem je se zaradi divjanja zavezniških šoferjev dogodilo niz avtomobilskih nesgod. Tako je neki angleški oklopjak do smrti povozil v ul. Rossetti Matijusa Josipa. Neki ameriški avtomobil je v ul. Roma povozil Kurn Antonijo. V Zavrhan je angleški kamion podrl Jakob Albo. Neki angleški avtomobil je v ul. Miramare povozil Susella France. Neki zavezniški avtomobil pa v Barokovljah kolevarja Grassa Julija. Kaj, ko bi izvedli prometno kampanjo tudi med zavezniškimi šoferji.

Slovenec v Trbižu napadajo

Tudi bil postal druga Slov. Benčija. Slovenski življenjski ustrahujejo na vse močeno načine italijanski šovinisti in policijski organi. Tako so te dni, in sicer dne 18. t. m., italijanski šovinisti vdrl v hišo slovenske družine Križman in jeli razbijati vse vprek. Gospodarja ni bilo doma. Razbili so krasno ogledalo, kristale in poškodovali pohištvo. Skoda znaša nad 150.000 lir. Ameriška policija je bila o tem takoj obveščena in je zlikovce vse našla na delu. Ker sta pa italijanska šovinistična vandala iz premočnih družin, sta zagotovila, da bosta škodo poravnala. Zato ju je policija zapustila na svobodo. Z druge strani pa št. šovinisti grozijo Križmanu, da ga bodo dali zapreti.

Bovske matere se zahvaljujejo ljudskim socialnim ustanovam

Matere z Bovskega, se najlepše zahvaljujejo pripravljavcem odhodov za kolonije ter socialnim ustanovam z onstran demarkacijske črte za veliko skrb in pomoč, ki so jo nudili njihovim otrokom. Matere pišejo med drugim, da so se otroci vrtni z mornja in hribov telesno in duševno čili, zadovoljni in obdarovani. Spominjamo se z veseljem topli dni, ki so jih preživeli med svobodnimi brati. Tako življenje si srčno želijo čimprej tudi na svoji zemlji.

Za zaprte antifašiste

Goriško ljudstvo se zlasti v dneh trgatve prisrčno spominja na številne antifašiste, ki so obsojeni na zaporne kazni. V znak solidarnosti jim pošiljajo mnogo grozdja.

Zene iz Pliskovce na Krasu so jim te dni poslale 31 kg grozdja, mladina in žene iz Vogrskega 90 kg, iz Brdke je prišlo 20 kg grozdja. Odhoda za pomoč preganjanim antifašistom v Gorici pa se iz Brd poslali 15 kg sadja, 48 kg krompirja, 7 kg bele govedine, 0,30 kg masla, iz Brdke poleg grozdja tudi 6 kg jabolč, 5 kg krompirja, 5 kg pšenice, 1/4 kg masla.

125.490 lir za SIAU

Tov. dr. Adelmo Nedoch iz Trsta je podaril SIAU znesek 125.490 lir, katerega je prejel od ZVU za posle, ki jih je kot tehnični svetovalec opravil pri izrednem porotnem sodišču.

FIZKULTURA

Razpis lahkoatletskih tekem v Trbižu

Zveza društev za telesno vzgojo za Slovensko Primorje in Trst razpisuje lahkoatletске tekme, ki se bodo vršile 13. oktobra v Trbižu. Razpis vsebuje za mladence sledeče lahkoatletске discipline: teki 100 m, 400 m, 2000 m, štafeta 4x100 m in partizanski marš; skoki: v višino in daljino; meti: met krogle, kopja in diska. Mladinke pa bodo tekmovali v sledečih disciplinah: tek na 60 m, skok v višino, skok v daljino, met krogle in met kopja. Mladinci in mladinke bodo nastopili v dveh skupinah in sicer: mladinci: a) rojeni do 31. XII. 1928, b) rojeni po 1. I. 1929. Mladinke: a) rojene do 31. XII. 1930, b) rojene po 1. I. 1931. Prijave bo sprejemala Zveza društev za telesno vzgojo v Trstu do 10. X. t. l. v svoji pisarni v ulici Fabio Filzi 10. Prijave morajo vsebovati sledeče podatke: 1. Ime in priimek, 2. rojstni datum, 3. društvo, za katerega bo nastopil, in 4. panoge, v katerih bo tekmoval. Začetek tekem bo ob 15. uri. Za zmagovalce so pripravljena lična darila.

Zadnja nedelja tekem za pokal "Delavske enotnosti"

Danes in jutri se bo na nogometnih igriščih v Trstu odigralo zadnje kolo tekem za pokal "Delavske enotnosti". V skupini B se bosta skoraj gotovo plasirali za finale tekme moštvi Ponizianine in Fraušina. Bolj vroče pa bo v skupini A, kjer se bosta srečala Rokoli in Sv. Marko. Prvi mara zmagati, drugemu zadostuje neodločen rezultat, kajti moštvo Ročanec je nevaren teamec. Ostala moštva se bodo borila za boljše mesto v končni oceni. Spored današnjih in jutrišnjih tekem: Igrišče Ponizianec: danes ob 16.30 uri Čebulce-Dreher; ob 17.45 Sv. Marko-Rokoli; jutri ob 8.30 uri Ročanec-Kraljič; ob 9.45 Fraušina-Gaslini. Igrišče Crda: danes ob 16.30 uri, Dogolici-Col; ob 17.45: Ponizianina-Pianini; jutri ob 8. uri Zadruga-Redivo. Tekma Rinaldi-Kavčič je odložena na 26. t. m., in

TRŽAŠKI DNEVNIK

Enakopravnost Slovencev in ZVU

Vprašanje slovenske enakopravnosti na ozemlju, ki ga upravljajo organi ZVU, postaja vsak dan težje. Ne gre samo za jezik, ampak za vse nesrečni sistem, da se slovenski človek odvira, onemogoča, izpostavlja šikanam in prikradajem v svojih osnovnih pravicah, ne more pa po šovinističnih in neofašističnih tolpah, ampak od strani oblasti.

Slovenec, ki ni belogardist, Benjaminc ZVU, je državljani III. vrste. Na vsakem koraku lahko to ugotovimo. Učiteljstvo rojeno na tem ozemlju preganjeno od fašistov čez mejo, ker ni hotelo zatajiti svojega ljudstva, nosi za salsko oblast petat od prvega začetka, ko se je vrnilo na rojstna tla.

Pričakovali smo in pravilno bi bilo, da se brez pridržkov namesti na slovenske šole, ki jih je moralo zaradi nasilstev vsake vrste zapustiti. Kaj šet Solska oblast jih je nastavlja kot novince, pa če so bili prej tudi desetletja v službi v naši deželi. Novinci so se danes, ko jih ni sistem iztrebil in spet pogljal na ceste, Solaki še si je sicer umival roke, češ da ni odgovoren za te razmere. Toda vsi njegovi ukrepi v zvezi s slovensko šolo dokazujejo, da je on prvi, ki je pobudil slovensko enakopravnost. Zamernarjanje slovenskih šol, pa naj začnemo z vprašanjem šolskih prostorov ali opreme, učil ali slovenskih knjig, je največji dokaz o dvojni meri.

Zato je v minulem šolskem letu stalno naraščalo razburjanje slovenskih staršev.

Tudi zapiranje slovenskih šol ob koncu leta z raznimi pretevezami ni nič drugega kakor dvojna mera, ki naj okrne še zadnjo pravico do izobrazbe slovenske mladine v materinskem jeziku. To je stari sistem, ki ga je nadvladovala mrtva pravica, ki ni mogla dramatično narodno zavest slovenskega narasčaja v Trstu. Kar se godi, je samo nova izdaja čiste, proti čemer se je slovensko ljudstvo na tržaških tleh borilo tri rodove, od takrat, ko se je z zakonom uvedla šolska obveznost z načelom narodne enakopravnosti. Tržaška šovinistična ekipa, ki je takrat gospodarila v avtonomnem mestu Trstu, je samopropagandno razumela, da je v avtonomnem mestu Trstu, da je varovala italijansko mesta z odklanjanjem najosnovnejših pravic slovenski manjšini. To samopropagandno skuja nekateri ohraniti v našo škodo se danes, čeprav pod firmo ZVU, italijanstvo varujejo danes z modernizo pretevoz, z najosnovnejšim vzgojskoizolacijskim načelom, da je za slovenskega otroka. Za vsakom tem se potuhnjeno skrivajo nameni prisilne asimilacije, boljše reči potlačevanja slovenske mladine, ki naj bi igrala na tem ozemlju vlogo janinarjev.

Približno smo, da je zaposlavljanje slovenskega življenja v Trstu sistem, če bi ne bil sistem, bi ne bilo moč odslavljanje ljudi še z onih redkih mest, kjer jih vidimo v javni službi. Če bi ne bil sistem, jih ne bi nastavljal samo od danes do jutri, ampak bi jim dali zadostne, ker jih je pregan fašizem iz rojstnega kraja in bi ne bile šole zaščevale pred visokimi tribunali, kaj se ne kaj niso, kakor da so se vrtni kot navadni kriminalci, ne pa kot pregnanci in dostikrat interniranci raznih nacifasističnih

Pogačevski v težkih dneih velike domovinske vojne stopil v vrste branilcev domovine in se boril pred Moskvo.

Balkanske igre v Tirani

Vse balkanske države se vroče pripravljajo na eno največjih športnih manifestacij, ki bo v dnevi od 6. do 13. oktobra v glavnem mestu albanske republike Tirani. Na balkanških igrah bodo nastopili lahkoatletске in nogometne reprezentance Albanije, Bolgarske, Romunije in Jugoslavije. Navedene države so imele domača lahkoatletška prvenstva. Iz doseženih rezultatov lahko primerjamo poimenovali balkanških narodov v lahki atletiki. Za prvo mesto bo borba med Romunijo in Jugoslavijo. Za tretje in četrto mesto pa se bosta borila Albanija in Bolgarija. Tudi v nogometnem tekmovanju bo borba zelo ostra. Romunija, Bolgarija in Jugoslavija imajo enake izgleda za prvo mesto. Težje je stavljati prognoze, katera izmed teh treh reprezentacij si bo osvojila prvenstvo Balkana v nogometu. To so prognoze, kdo pa ne, če jim ne bomo od Albanici, ki so tudi dobri nogometaši in ki bodo igrali v svoji hiši in pred svojim občinstvom, prekrili račune.

Pomen balkanških iger je o grotnem. Te igre namreč zblizujejo in povezujejo balkanske narode ter razvijajo bratstvo in edinstvo svojih bodoljubnih narodov Balkana, ki so tako kot na fizikturnem povezani tudi na drugih poljih.

Drobne zanimivosti

Bolgarski prvak Svedske v težki kategoriji Olle Tandberg je v dvojboju z Anderssonom v Stokholmu odbral prvenstvo. Anderssona je premagal v 15 krogih po točkah.

Nov jugoslovanski rekord v plavanju na 100 m prosto. Na plavalnem dvoboju v Dubrovniku med Splitom in Dubrovnikom je Milosavljević Maroje postavil nov jugoslovanski rekord v plavanju na 100 m s časom 0.59.2. Stari rekord tudi Milosavljević je bil 0.59.3.

Plavalno moštvo "Portuales" se Reke v Osljuke. Plavalci in plavalke z Reke so tekmovali pred 2000 gledalci proti moštvi "Sloga" iz Osijeka. Končni rezultat po točkah je 58:51 za "Slogo". Tudi waterpolo tekma se je končala z zmago "Sloga" z rezultatom 6:0.

Delo novih ljudi - udarnikov, gre v svet

Iz tovarne "Sikla" se St. Petru na Krasu je bilo te dni poslanih v inozemstvo deset avtomobov, 200 m, tesovinskih plošč raznih vrst in deblin.

To je prva večja pošiljka, ki so jo poslali v druge države, odkar delavci delajo in vodijo tovarno. Te plošče bodo služile za izdelavo ladjskega pohištva in za tapetiranje sten v kabinah.

Tako spoznavajo v svetu, da tu v resnici delajo in da so izdelki slovenskih udarnikov enako vredni kot ne bi bili - kot izdelki tujcev, kjer so delavci prisiljeni - strajkati. Pri nas tega ni treba, ker nam delavci še p-manjkuje.

"Strajkajo" pa delavci proti tištim, ki bi radi še živeli na njihov račun. Tako so v trimesčni tekmovalni načrt zapisali delavci te tovarne tudi to postavko: izločiti bomo iz naše arede tudi vse delomrznece.

Da, prav vse bomo izločili, ne samo v tej tovarni, ampak povsod, ker hočemo od našega dela živeti in imeti koristi - mi sami!

Ogarvo

Kričec primer stanovalske krize

Tržaško sodišče je po navodilih tukajšnjega urada za higieno izdalo 36 družinam nalog, da morajo zapustiti poslopje v ulici Ospedale 8. Ta nalog je prizadel 150 ljudi, med katerimi je 25 otročev. Kot vzrok je higieniški urad navedel, da je nevarnost, da se hodniki porušijo, da ni dovolj stranišnih in da je bilo poslopje poškodovano od bombardiranja.

Ukaz izpaznitive je zelo vznemirljivo stanovalce, kateri živijo v tem poslopiju v nekaterih primerih kar celo pokolenje.

Stanovalnja res niso udobna, to delavci, ki v njih bivajo, ne vedo, kje bi si preskrbeli boljše, tem bolj, ker se nihče zanje ne zanima in bodo ostali na cesti. Zato odločno terjajo, da ZVU poskrbi za njih in zadevo reši zadovoljivo, kot jo je rešila v ulici Beccaria. Urad za delo ima priliko, da dejansko pokaže, ali so mu res pri srcu potrebe delavstva. Ta urad naj povzame — svoj izvor v italijanskih zakonih pred 8. 9. 1943. ki jih je uveljavil fašizem, zato da odvzame delavstvu pravico do obrambe pred kapitalističnim izkoriščanjem in

žave partizanskega življenja do osvoboditve.

O prikljubljenosti in spoštovanju, ki ga je uživala pokolnica je prišla stvelina udeleba pri pogrebu kakor tudi krasni venci, ki so jih dali na zadnjo pot, med drugimi tudi aktivisti kraja Herpelje-Kozina, mladina iz vasi Nasrec-Mihelje in Gročana.

Težko jo bodo pogrešale vse naše masovne organizacije, v katerih je aktivno sodelovala, se posebej pa odbor SIAU-ja najlepše zahvaljuje.

Druga Mimica!

Ob svehem grobu Ti objubljamo, da bomo nadaljevali Tvoje delo za blagor ljudstva in za boljše življenje naših otrok, med katerimi je tudi Tvoja mala hčerka.

Vaščani

Ilirska Bistrica

TEKMOVANJE PRIKLJUČITVE

Prvi uspehi tekmovalnja za priključitev k Jugoslaviji so se v okraju Ilirska Bistrica pokazali že na udarnišnem delu v nedeljo dne 15. t. m. Ta dan je delalo na raznih delih našega okraja 1916 ljudi. Med njimi je bilo največ mladine in 740 borec, junakov v boji in pri obnovi. Ta dan je bilo na razpolago tudi 53 vozniškov, 5 tovornih avtomobilov in en traktor. Delali so raznovrstna dela, n. pr. rušili staro zidovje, odstranjevali ruševine, pripravljali in dovažali nov gradbeni material, popravljali poti in ceste ter čistili obsestne jarke in t. v. vseh: Podstenje, Merče, Ratečevo Brdo, Kozjane, Prelože, Podbeže, Starad, Podgraje, Zajčlje, Tomjinje in Sapjane. V Pregarjah in Novokračanah pa so delale obnovitvene zaduge z domačini. Domačini iz vasi so se pridružili tudi delavci iz tovarn. Povsod je bilo veselo razpoloženje, od vseh strani so prihajali s harmoniko, petjem in zastavami.

Rezultati v 10762 delovnih urah so naslednji: popravili so 14.200 km poti in ceste, ter očistili približno v isti dolžini tudi obsestne jarke. Stokili so 6.600 m3 gramoz, ter očistili dva mostova pri čemer so pripravili 16 m3 materiala za nadaljevanje uporabe. Očistili so vodnjake. Napravili so 500 novih cementnih strešnikov in 5 novih cementnih cevi. Naložili so v Sarjanah 4 vagone opreme in speljali na prejšnje 18.000 komadov opake. Preplavili so na Kozjane in v Merče 41 ton opake s kamioni. Očistili so od ruševin osem poslopij. Pokrili so 219 m2 strehe. Pripravili so za kričje krova 7500 strešnikov. Pripravili so v Podstenju tri voze gradbenega lesa. Pripravili so na poti in jih posuli s 125 m3 materiala. Neuporabnega za gradnjo. Porušili so 202 m3 starega zidu. Pripravili so in so-tirali za nadaljnjo uporabo še: 116 m3 kamena, 62 m3 peki, 2,5 m3 debla, 260 kom. opake ter odstranili 26 m3 neuporabnega materiala. Skupna vrednost dela znaša 344.394 — lir.

Na vseh sektorjih dela so se po končanem delu vršila zborovanja, na katerih so manifestirali za priključitev k Jugoslaviji. Na teh zborovanjih so bile tudi sprejete resolucije za delegate na mirovni konferenci v Parizu.

Tekmujejo in obnavljajo, da bomo čimprej priključeni k Titovi Jugoslaviji, to naj bo naše geslo na tem novem tekmovanju.

Priride ditve, predavanja in sestanki

ODBOR RDEČEGA KRIZA ZA OKRAJ SV. IVAN priredi v nedeljo 22. t. m. ob 16. uri veliko ljudsko veselico v gostilni "Capuzera", ul. S. Cilino. Na sporedu je ples, letala in srečlovo. Igra godba na pihala "Veseli podelanci". Čisti dobicek gre v prid Račemu križu.

Vabljeni vsi!

PROSV. KROZEK "HAAS". Danes 21. t. m. ob 20.30 uri bo predaval v gostilni Minussi tov. Savjoviz.

PROSV. KROZEK "HAAS" na Vrdeci (gostilna Minussi) ulica dello Scoglio 197 pri univerzi) priredi v nedeljo 22. t. m. ljudsko zabavo na prostem. Pričetek ob 18. uri. Sodelovalci bodo domači pevski zbor, pevski zbor iz Ban in zbor pionirjev. Igral bo odlični orkester.

KULTURNO DRUŠTVO "DU. GOLIN" priredi v nedeljo ljudsko zabavo s plesom. Na sporedu so tudi razne pevске in dramske točke.

KULTURNO DRUŠTVO "MARUSIO" v ROCOLU. Danes 21. t. m. bo v prostorih društva gostoval dramski odsek prosvetnega krožka iz Barokovlj. Uprizoril bo v Čehovo enodajno "Medved" in Peronovo vesoljstvo "Idealna tatšas". Na sporedu je tudi recitacija Presernove "Železne ceste". Začetek ob 20. uri.

KULTURNI KROZEK "SLAV. KO SKAMPERLE" bo ustanovil godbo na pihala, ki jo bo vodil dirigent tov. Bendina France. Sprejemajo se tudi novi učenci. Vpisovanje je vsak večer od 20. do 21. ure pri tajništvo krožka.

PROSV. DRUŠTVO "LJUDSKI ODER" NA GORJANSKEM PRI KOMUNU ima v nedeljo 22. t. m. dramsko prireditev. Sodelovala bosta pevski zbor in dramska družina Sentjakovega prosvetnega društva "I. Cankar" iz Trsta.

Sklisancje direktorija delovnih pobaljšencev

"Narodno združanje delovnih pobaljšencev in invalidov sporedu" v nedeljo ob 10. uri dopolnje bo na nedeljo seveda v ulici Duca d'Aosta 12. t. m. sestanek članov direktorija. Razpravljali bodo o problemih, ki se kažejo vseh članov.

Vrnatve otrok iz poštinskih kolonij

PROSVETNI ODSK MESTNEGA OSVOBODILNEGA SVETA ZA TRST javlja, da se bodo danes

Preklic zapornega povelja proti članom stavkovnega odbora!

Polkovnik J. A. G. D. Almed Bowman, viši častnik za civilne zadeve ZVU, je na tiskovni konferenci 17. t. m. izjavil, da je z odobravanjem londonske in washingtonske vlade sklenil, da ne bo v nobenem primeru preklical zapornega povelja proti članom odbora za stavko, ki so jo ljudske množice iz cone A Julijske krajine začele v znak protesta proti popustljivosti, ki jo je ZVU pokazala 30. 6. ter 1. 2. in 3. julija 1944, ko so neofašistične obojene tolpe razdeležile prostore številnih političnih, sindikalnih in prosvetnih demokratičnih organizacij.

Na osnovi ukrepa, ki ima — v kolikor ga proglas št. 1 maršala Alexandra in druge odredbe, ki jih je izdala ZVU, izrecno ne predvidevajo — svoj izvor v italijanskih zakonih pred 8. 9. 1943. ki jih je uveljavil fašizem, zato da odvzame delavstvu pravico do obrambe pred kapitalističnim izkoriščanjem in

ZVU, ki je odgovorna za nerodnosti in nezakonitosti teritorialne prizivne komisije za čiščenje, ker do sedaj še ni postavila organa, ki bi nadzoroval spoštovanje zakona s strani komisij za čiščenje, prevzema nase še večjo odgovornost z tem, da potrjuje veljavnost zapornega povelja proti tovarišu Antonu Ukmarju.

Zato zahteva komisija za proti fašistično borbo, naj ZVU preklic zaporno povelje proti članom stavkovnega odbora, tako da bo tovariš Anton Ukmar lahko zopet zavzel svoje mesto antifašističnega borca v teritorialni prizivni komisiji za čiščenje ter lahko v njej razkrivajo kakor dosedaj eno politično strmo, ki imajo namen upravljaliti čiščenje za namene, ki nimajo s čiščenjem nič opraviti.

Stari fašizem — Svoboda narodov! V Trstu, 20. 9. 1944.

Socialna solidarnost

Delavci in nameščenci pri Sv. Soboti so meseca avgusta prispevali 6625 lir za brezposelne.

KULTURA

Skorajšnji koncert pianista Chavchavadze v Verdijevem gledališču

Znani pianist Chavchavadze bo imel prihodnjo soboto ob 8. uri v Verdijevem gledališču koncert pod pokroviteljstvom zavezniške obveščevalne službe (AIS). Armando La Rosa Parodi, ki je bil več let ravnatelj turnijskega radijskega orkestra, bo dirigiral tržaškemu filharmoničnemu orkestru. Spored vsebuje Beethovneve, Griegove in Ravelove skladbe.

Strel iz puške proti poštnemu slu

Trst, 20. VZN. — Na policijo je prišel poštni sluga Anton Verre, sta deželci v ulici Commerciala št. 168, ki je izjavil, da so predvčerajšnjem zvečer, ko se je vračal domov, nanj streljali.

Orožje so našli

Trst, 20. VZN. — Predvčerajšnjem je policijska skupina "Trije od kopca na obhodni službi na Greti našla v g-mu eno nenabito strojno pištolo nemškega tipa.

Slovensko narodno gledališče za Trst in Primorje

spreminja zaradi nepriklasnih ovir red napovedanih gostovanj po deželi z "Destim bratom". Predstave bodo: danes v soboto 21. t. m. ob 20. uri v Nabrežini in v nedeljo 22. t. m. ob 20. uri v Škedinju v dvorani Col.

Priride ditve, predavanja in sestanki

ODBOR RDEČEGA KRIZA ZA OKRAJ SV. IVAN priredi v nedeljo 22. t. m. ob 16. uri veliko ljudsko veselico v gostilni "Capuzera", ul. S. Cilino. Na sporedu je ples, letala in srečlovo. Igra godba na pihala "Veseli podelanci". Čisti dobicek gre v prid Račemu križu.

Vabljeni vsi!

PROSV. KROZEK "HAAS". Danes 21. t. m. ob 20.30 uri bo predaval v gostilni Minussi tov. Savjoviz.

PROSV. KROZEK "HAAS" na Vrdeci (gostilna Minussi) ulica dello Scoglio 197 pri univerzi) priredi v nedeljo 22. t. m. ljudsko zabavo na prostem. Pričetek ob 18. uri. Sodelovalci bodo domači pevski zbor, pevski zbor iz Ban in zbor pionirjev. Igral bo odlični orkester.

KULTURNO DRUŠTVO "DU. GOLIN" priredi v nedeljo ljudsko zabavo s plesom. Na sporedu so tudi razne pevске in dramske točke.

KULTURNO DRUŠTVO "MARUSIO" v ROCOLU. Danes 21. t. m. bo v prostorih društva gostoval dramski odsek prosvetnega krožka iz Barokovlj. Uprizoril bo v Čehovo enodajno "Medved" in Peronovo vesoljstvo "Idealna tatšas". Na sporedu je tudi recitacija Presernove "Železne ceste". Začetek ob 20. uri.

KULTURNI KROZEK "SLAV. KO SKAMPERLE" bo ustanovil godbo na pihala, ki jo bo vodil dirigent tov. Bendina France. Sprejemajo se tudi novi učenci. Vpisovanje je vsak večer od 20. do 21. ure pri tajništvo krožka.

PROSV. DRUŠTVO "LJUDSKI ODER" NA GORJANSKEM PRI KOMUNU ima v nedeljo 22. t. m. dramsko prireditev. Sodelovala bosta pevski zbor in dramska družina Sentjakovega prosvetnega društva "I. Cankar" iz Trsta.

Sklisancje direktorija delovnih pobaljšencev

"Narodno združanje delovnih pobaljšencev in invalidov sporedu" v nedeljo ob 10. uri dopolnje bo na nedeljo seveda v ulici Duca d'Aosta 12. t. m. sestanek članov direktorija. Razpravljali bodo o problemih, ki se kažejo vseh članov.

Vrnatve otrok iz poštinskih kolonij

PROSVETNI ODSK MESTNEGA OSVOBODILNEGA SVETA ZA TRST javlja, da se bodo danes

Ali bo pojasnjen umor pri Sv. Jerneju

Policija vneto nadaljuje preiskavo, da bi izročila pravici krivice groznega umora pri Sv. Jerneju. Pri tem se poslužuje stare italijanske metode: aretirajo kopico ljudi, ne da bi imela proti njim točnih dokazov. Ta metoda pa ima svoje dobre in slabe strani. Ker sledi iz več pričevanj, da je bil pok. Trevisan v hudih sporih z nekaterimi svojimi koloni, je policija obrnila svojo pozornost nanje. Pri tem pa ne pozabljajo, da je pok. Trevisan prišel pred nekaj leti v oster konflikt z neko tolpo talov, ki so kradih dragulje in so tedaj prisegli, da ga bodo ubili.

Policija je aretirala 14 kolonov. Eden izmed teh Sergij Fontanon je skušal policijo pobegniti, toda sprli, ko naprejnje brzostrzelke se je premislil.

Policija je te ljudi tudi zasilila. Med mnogimi zasliševanji je nedvomno najvažnejše zasliševanje Silvana Coslovicha, ki so ga izpraševali vso noč. Izjavil je, da je kritični večer videl tri ljudi, ki so se razgovarjali z dekletom. Zdelo se mu je, da so bili obojezniki. Coslovich je tudi dejal, da pozna omenjene tri ljudi samo na videz.

Kasneje se je policija peljala še onkrat na mesto zločina in ugotovila, da so Trevisana napadli na dvorišču vile. Na kamionu so namreč opazili krivne srage in koščke kože, kar dokazuje, da so se tam prebivali. Po Coslovichu izjavi bi se opis ene izmed onih treh oseb njemu s Fontanonom. Eden izmed osumljencev pa je še na begu.

Roparski napad v Bošketu

V ponedeljek 16. t. m. se je Se. nardi Ferruccio sprejel s svojo zaročenko v Bošketu. Okoli 21.45 sta smenala z roke oro, je njezanca, stara 20 do 25 let. Ukradla sta mu denarnico s 1400 lirami. Ko ta mu nemala z roke oro, je njegova zaročenka prišla klicati na pomoč. Neznanka sta se ustrašila in zbežala.

Tudi v Bošketu

Sinoči so Karli Pekarjevi iz Sv. M. M. Spodnje ukradli v Bošketo rčno torbico, v kateri je imela dokumente in 150 lir.

Vlom v čakalnice paroplovne družbe

Sinoči so neznanci vlomili v čakalnice paroplovne družbe "Italia" na trgu Unita in ukradli barometer v vrednosti 6000 lir.

Pazite na kolesa

Ivanu Allegretiju so z dvorišča poslopja "Socialnega zavarovanja", kjer je zaposlen, ukradli kolo.

Soš mineralnega olja so ukradli

Sinoči so iz prostorov glavne družbe za petrolej pri Sv. Soboti ukradli soš mineralnega olja, ki je vredno 13.000 lir.

V bolnišnico so sprejeli

Amalio Busetinjevo in Italijo Magnisovo. Prvo pomoč pa so nudili: Maringeli Verniglierji, ki jo je pretepel neki angleški vojak; Livijo Zonarjevo, ki jo je povozil neki angleški kamion; Domenko Trojanovo, ki se je ponesrečila pri

Prehrana

Delitev bolnikom. Danes se bo potrošnikom, ki imajo dodatne kaznice za bolnike dello slednja živila: testenine na odrezke za mesec september in eno dozo brezovca na mesne dodatke odrezke dodatne od 11. d. o. t. m. Delitev bo končana 30. t. m. Cene: testenine 26 lir za kg, hrenovke 123 lir za dozo.

V 20. stoletju skušajo ustvariti sredi Evrope kolonialna področja

RAM PLOV

Po zadnjih neverjetnih predlogih Brazzilije bo zaimmuvno urešil kratek pogled na razmere v tej državi, ker se po prizadevanju portugalskih totalitarstov po tej vojni zopet sluša bolj kot kdajkoga uveljavljeni fašizem. Prinašamo zato dopis naše posebne poročevalske službe ameriške agencije O. N. A.

Pred kratkim se je vrnil Brazzilijo Plinio Salgado, voditelj brazziljskega fašističnega po kreta 'Integralistov'. Ta povratke je v brazziljski demokratični javnosti povzročil največje ogorčenje.

Salgado, pisatelj in propagandista je l. 1938. pregnal brazziljan-

BRAZILIA

ški agitator Getúlio Vargas, ker je poizkušal uprizoriti fašističen državni udar proti vladi. V braziljskih demokratičnih krogih izjavljajo, da se je Salgado izredno dobro godilo v fašističnem ozračju diktatorja Oliverija Salazara v Portugalu. Vlada ase, da bi splošna zaskrbljenost zaradi pomena Salgadovega povratka v Brazilijo.

Se pred tem je izjavil Salgado, da ima zveč skupino namizanih šestih pomagačev v braziljskem parlamentu. Istočasno se tudi že izbruhne pušilne borbe med Salgadovimi »zelenorajčniki« in njegovimi nasprotniki najrazličnejših demokratičnih vidikov, kateri izjavljajo, da je cin-

«Ce govorite z ljudmi tse pod-
jetij, v katerih se uče vajenci, ki
so prišli iz Jugoslavije, da se
izurijo za, bodoče življenje doma-
nas navajajo ponom in veselje.
Vajenci napenjajo vse svoje sil-
le in obvladajo z lahkoto vse te-
žave pri delu. Svoji Federativni
narodni republik Jugoslaviji in
njeneemu marsalu Titu delajo ne-
dvomno čast. Češki sodelavci go-
voro o jugoslovanskih vajencih:
«Tovariši, jugoslovanski vajenci
nam kažejo, kako se mora delati,
kako je treba razumeti moralno in
dela, brez dolžnih razgovorov in
priganjanja k delu. Včas vajence
je vedno na svojem mestu in sme-
la lahko rečemo, da je veleposla-
nik delovne morale!»

Stara in nova

 VTISI ANGLEŠ
O ŽVLJENJU

Pod tem naslovom je članek angleškega parlamenta Mr. Philips Price napisal v *«Manchester Guardian»* zahtevito poročilo o svojih vtisih v Moskvi.

Preteklo nedeljo zjutraj sem se prebrinjal skozi gosto množico vernikov v pravoslavni katedrali Jevlohovske v Moskvi. V množici sta bila zastopana oba spola in vse starosti. Tudi rdečarmejci so sem videli, toda ne lastnikov hiš nad poročniki. Odmevalo je petje zboru in intonacije duhovnikov množica vernikov je valovala čustvil ob ritmu doživljenj melo-

pred tržaškim škofom
msgr. S A N T I N O M

vera v Rusiji

EGA POSLANCA
OVIJETSKE LJUDI

sem na staro vero, katere se še držijo v Rusiji v četrtini ali tretjini cerkva, kjer so nekdaj vršili obredi v Moskvi. Spoštovanje stare vere s strani nove je dnevna zapoved in prepričanje se, da je popolnoma prista.

Zveze med cerkijo in državo v Rusiji mnogo bolj zdrav kot pa so bile dolga stoletja. Cerkev ni več državno ministrstvo kakor je to postala s Petrom Velikim. Sedaj ima duhovno neodvisnost kot je bila v navadi pred Petrovim obdobjem.

Stopli sem v Leninov muzej in uselo mi je, da se pridruživ šk

Kaj sem tako hudega p'sal, da bi vaselj čerkovo kazenz? Prvobud sem nekaj čaukuv v željo, da ti naš narod ja spet na zemljo italijanskemu suženjstvu. Ba sem se namreč, da po mirovni konferenca izročila našo zemljo Italiji.

Prevesti! Le pomislite, kakšne grabeljave je Italija, ki ima 870 kilometrov obale, in prvošlovci Slovincem niti 10 niti 5 niti niti 1 kilometra obale! Človek z nehoti spomni svetopisemskih zgodb o bogatini in ubogem Lazarju.

Priznam, da je onemni paragraf točen. Taka prava tako gotovo ni: Zakonodajec ni mi v misli, da bi duhovniku v trotnuku, ko gre za življenje in smrt naroda, ne smel ljudstvu pomagati. Kje je na svetu paragraf, ki bi duhovniku prepovedal brati legitimne pravice teptane ljudstva? Ako sme, kakor so po

vpraveval, čigava je voda in čigava je škaf. Zgrabil bom prvi škaf in hitel nazaj. Prvi list na razpolago je baš »Primorski dnevnik«. To je očenem edini list, ki ga bere vse naše ljudstvo od Triglava do Jadrana. Drugi, ga ni!

Presevali! S svojo prepovedjo ste očitno pokazali, da Vam ne gre za dušno blaginjo, marveč zato, da bi fas nehali zagovarjati najbolj prvobitne pravice našega ljudstva. S svojim ravnanjem kažete, da ste nasprotnik legitimnih pravic slovenskega naroda. In zato se nikar ne čudite, da Vas ljudstvo ne mara.

Iz teh razlogov je umljivo, da se grožnje s suspenzijo nisem ustrašil. Bil sem prepričan, da ni ste imeli in da nimate te oblasti. Da bi se pa ognil morebitnemu pobujanju vernikov ter »pohujšanju« dvoh ali treh sobratov, ki boleajo baš (talarski, op. ur.)

Po zadnjih neverjetnih predlogih Brazzilije bo znanstvom vrhča krčak pogled na razmere v trej državi, kjer se po prizadevanju portugalskih totalitarstov po tej vojni zopet sluša bolj kot kdajkoli uveljavljati fašizem. Prinašamo zato dopis naše posebne poročevalske službe ameriške agencije O. N. A.

Pred kratkim se je vrnil v Brazzilijo Elinio Salgado, voditelj brazziljskega fašističnega pokreta Integralistov. Ta povratek je v brazziljskih demokratičnih javnostih povzročil največje ogorčenje.

Salgado, pisatelj in propagandista je l. 1938. pregnal brazziljan-

ski agitator Getulio Vargas, ker je poiskal uporičijo fašističen državljan udar proti vladi. V brazziljskih demokratičnih krogih izjavljajo, da se je Salgado izredno dobro godilo v fašističnem ozračju diktatorja Oliverija Salazarja v Portugalu. Vlada se zdaj splošna zaskrbljenost zaradi posledice Salgadovega povratka v Brazzilijo.

Ze pred tedni je izjavil Salgado, da ima veliko skupino najmanj šestih pomagačev v brazziljanskem parlamentu. Istočasno so tudi že izbruhnile puščilne borbe med Salgadovimi zelenosrajčniki in njegovimi nasprotniki najrazličnejših demokratičnih vidikov, kateri izjavljajo, da je cin-

...du je naslovom: »Cronache di
gloriosa, ki je bil napravljen pre-
veem proti Ameriki.
»Druga cvetlica novega italija-
skega novinarstva je Vittorio Gi-
rso, bivši dopisnik lista «
Messaggero» iz Adis Abebe, zna-
kot vnet zagovornik Duceyevih in
peralističnih pustolovčin. Z
je pariski dopisnik lista «Risor-
mento Liberale», prej fašistični
organa, ki se je zdaj spremenil
glasilo liberalne stranke.
Nemogoče je bilo pri naštet-
nih podobnih elementih spregi-
dati dopisnika revije «Il Tempo-
Itala» Zingarelli-ja, katerega
fujoslovstvena vlada postavlja
isto vojnišč njegočev in se dol-
zaman zahteva zločinov tro-
RO. N. A.

snija je bi bil kaj dravajev, ki
na in prinaša. Družina je. Mor-
sta se spomnjava podobnega p-
zora, obleganj v 17. stolet-
leta 1618., ko so koralaki v Ma-
skvo po izgonu Poljakov.

Oblajati tega ljudstva se ma-
menjajo v teku stoletij. Rusija
velika družina s poslanstvom,
ga misli sporočiti svetu. Svet
morda nebo silisti. Toda ona z
dati svoje sporočilo naprej. In
ni vprašanje vsiljevanja sile
uprjakečemu se svetu, kakor
to polzkušali namerajo. Čemu
ruska jezeja iz daleč, da oni ka-
nost, ki je zabrana, da vlahi
misli, ni vodi na poti. Svet lah-
sledi ali ne, kakor ga je pač v-
lia. Mislim, da bi se obilo te-
dale razložit s preteklimi stolet-
trpljenja, ki so strnila ljudstvo

ni lažništva. Pisal sem golo r
nico. Torej glede vsebine pisa
mi ne morete upravičeno nič
tati. Slišal pa sem, da ste je
zato, ker sem članke priobči
«Primorskem dnevniku», ki
katoliški list.

**Kdo zatira celo
katoliško časopisje**

Presevali Vi ne veste, kako
bi bil poslal svoje članke tedni
«Vita Nuova», ki je glasilo kro
ske pravičnosti, pa so mi sob
tje v Trstu rekli: Prej se bo
ce obrnilo, kakor bo «Vita N
va» priobčila tvoje članke.

Nato smo s prijatelji začeli
sliti na lasten list. Navdali

Značilno pa je, da so sodelovali pri tej akciji tudi brigadir karabinerjev in italijanski kapitan. To kaže, da se pomembna italijanska reakcija poslužuje celo uprave in cerkvenega aparata.

Ameriška Slovenka ob vrnitvi v domovino

bi mogla predočiti vsemu svetu, kako veliko, jasno razliko med drugimi narodi Evrope in našim narodom. Zvesta, da pripadate temu herojskemu narodu, me navdaja s ponosom. Na vojnji poti Notranjanskem do naše Ljubljane mi je, če bi pogledu na obnovljena poslopja srce prekipelo od radosti, oči pa so se mi neprenehoma solzile ob mislih, kako veliko gorje je bilo prizadet našim ljudem po fašisti in nacističnih. Ta naš teptani, tiscletja zatirani narod se je s pridnostjo svojih rok in s pobošnostjo v srcu že dvignil iz ruševin. Znakratim sam tako veliko željo, da bi svojim rojakom v tujini čimprej razglašal strupene laži o naši domovini, ki jim jih vsiljujejo plačana mednarodna reakcija in tisti podile prodane duše, ki so okrvavljenih rok zbežale pred pravico v tujino. Že dva tedna obiskujem po deželi rojake in sorodnike svojih znancev. Vsekaki, vsaki razgovor s svojimi narodom mi odpira novo obzorje in bogati moje znanje. Stiri dolga leta so pokušali našim ljudem umetno izpremeniti notranjost. Veliko so naredili skode, včasih zaslono, a en sam pogled v pravi notranji obraz našega podelja ti da zadostno ščenje, da je naše preprosto slovensko ljudstvo ostalo zvesto samemu sebi. Globoko spoštovanje do premognih svetlih zgledov naših prevzame, da tiste neverne Tomazke, ki še danes radi prisluhnejo lažni propagandi in domačim Judečem v tujini.

Res svetel zgled bodi 83 letni starček M. K. z Vrhnike, ki je kljub svojim visokim letom sam vzdrževal tri otročičke, katerim očka je bil med partizani, a mati, kot delavska sužnja v Nemčiji.

Kdo ustvarja javno mnenje nove „demokracije“ Italije

Italijanski kolumnističnega historika, ki podpihujejo ob pariski mirovni konferenci italijanski novinarji v Parizu, ki pišejo za vodilne tiskovne liste.

Tu imamo liste, ki so bili enkrat deli organi Mussolinijevoga režima in so tudi še zdaj ali ne fašistično ali monarhistično smernici. Eden najpaznejših o teh italijanskih novinarjev je Salvatore Aponte, zdaj dopisnik velikega fašističnega lista „Giornale della Sera“. Isa Salvatore Aponte je imel med vojno na tleh Nemškega radiu črna dela, pod naslovom: „Cronache dal giorno“, ki je bil naperjen pred vsem proti Ameriki.

Druga cvetlica novega italijanskega novinarstva je Vittorio G. „Messaggero“ iz Adis Abebe, znan kot vnet zagovornik Dujevičevih peraltističnih pustolovčin. Zdaj je pariski dopisnik lista „Espresso“ organa, ki se je zdaj spremenil v glasilo liberalne stranke.

Nemogoče bi bilo pri naštetju podobnih elementov spregledati dopisnika revije „El Tempo“ Itala Zingarelli'ja, katerega jugoslovanska vlada postavlja v isto vojnično službo, v še dolgi zman zahteva zločencov in trobilce.

RO. N. A.

A black and white photograph of a man, a woman, and a child in a vineyard. The man is in the foreground, kneeling and holding a bunch of grapes. The woman and child are behind him, also looking at the grapes. A large wooden barrel is in the foreground.

krog so bili predali z vsemi knjigami, ki jih je napisal Lenin. N. gibusu so bili majhni rdeči zvezki za ka kraje, kjer so objavili izbrani Leninova dela. Tudi ta gibus in predali s knjigami so imeli namen, da poudarijo otroke. Tudi mladi človek, ki je imel veliko vere v osvoboditev človeštva od izkoriščanja. Tudi je in triumfalni in zapustil je svetu veliko sporčilo. Taven muzeja je bila dolga vrsta ljudstva, ki so je namenila v Leninovo mavzolej, da vidi njegovo posmrtno zastavko.

Bil sem 7. novembra na Rdečem sem trgu ob 23. občinstvi voljo oktobrske revolucije. Vodilni človek ni vlade, rdeči so bili in admiralji so stali na strehi Leninove mavzoleja. Njini naprosi so bili trije regimenti moskovske garnizije z velikimi podbami. Oglasil se so se trobente, da najavi govor komandanta garnizije in otvoritev velike parade. Mnogi ne godbe so zalagale narodno himno in kremenjaki topovi so strelili salve. Potem je štiri ur in pol korakala ruska oborožena sila mimo posmrtnih ostankov velikega moža, ki je povedel Rusijo iz barbarstva zaostalosti. Nato je še več ur korakala mimo mavzoleja neskončna množica mlavcev moskovskih tovaren z zastavami in portreti vodij Revolucije. Tudi so bili v vrstah, ki so zagotavljale vero v osvoboditev človeštva, nove vrste v obliki čistemesta. Obredni silni množice kazali sledove pretekega trpljenja. Toda bili so srečni obrazi, srečni v veliki predanosti, obras z brezmejnjo nado in vero v bodočnost Rusije. Predvsem je bilo to ruska množica in tako je odmorih kratila čakanje z ruskim plesem in rusko narodno smiljo, ki je donela skoro mirnovremenski zrak.

Gledal sem preko Rdečega trga Tam pod senco katedrale av. V silija je bil kip državljana Milana in prince Požarskega. Morsta se spominjala podobnega puzora iz obleganj v 17. stoletju leta 1618., ko so korakali v Moskvo po izgonu Poljakov.

Običajni teja ljudstva se menjajo v teku stoletja. Rusija velika družina s poslanstvom, ga misli sporočiti svetu. Svet morda neće slišati. Toda ona dati svoje sporočilo naprej in in vprašanje vsiljevaja suster uprskojoemu. Vse to, kakor to polzkušaji nacisti. Osnovna ideja je ta, da so oni celonost, ki je, izbrana, da vlah misel in vodi na poti. Svet lah sledi ali ne, kakor ga je pač volja. Misliti, da bi se obilo tedaj razložitosti s preteklimi stoletji trpljenja, ki so stnila ljudstvo

kom, kadar so govorili po slovensko. Spoznali smo to civilizacijo, ki je jetični učitelj Sottosanti pljuvil svojo silo v usta deklica, ker jo je med odmorom slisal govoriti slovensko. Okusili smo jo, ko so vsepovsod viseli napisi: »Qui si parla soltanto l'italiano! In so nas karabinerji zaradi slovenske govorice javno klofotali. Spoznali smo jo, ko so policisti naše žene in matere po jehih petaloli do zadnjega zdihljivega Okusali smo jo, ko so nas govorili iz taborišča v taborišču, iz ječe v ječo. Spoznali smo jo, ko smo se oblastniki vdajali hiljenski nagonom ter smelali slovenske napise z grobov. Pet in devetdeset tisoč Primorcev je okusilo srčno slovensko civilizacijo v taboriščih. Mi navedemo samo en prizor. Slovenska žena v blagoslovljenem stolcu je skozi žično omrežje molila roko ter mulila travo, da bi nasitila. To je ožgali neki mlinar dočeti italijanski duhovnik in zgrozil: V vsej Italiji se ne najde en škof, ki bi dvignil glas proti temu barbarstvu! — V čelnih sem povedal, da je Italija rinila nas jezik iz javnosti; iz nas sodniti, iz občinskih, deželnih in državnih uradov, ponekod iz cerkve. — Opisal sem, kako mučili nekega moža v zapovedi via Coroneo. Trpinčili so ga. Mreži. Po srečnem naključju našel košček stekla, si z njim razparal trebuh, da mu je iztekovalo izstopilo. V tem trenutku so ga čuvajci zasuli s topi in odpeljali v bolnico. Mož se je bil da bi okrevljal in bi ga potegali spet mučili. Kaj je storil? Lastno roko si je potegnil čez oči, da bi videl, ali je potegnil travo in ali buha ga z zobmi pregrizel, ali je takoj umrl in se tako rešil mučenja. Te in take civilizacijske nočemo več.

Kakor vidite, presvetli, nisva pisal nič o veri, nič nemoralne in nič lažnivega. Pisal sem golo resnico. Torej dejte vsebine pisani mi ne morete upravičeno nič očitati. Slisali pa sem, da ste je zato, ker sem članke prioblašili »Primorskem dnevniku, ki je katoliški list.

**Kdo zatira celo
katoliško časopisje**

Presvetli! Vi ne veste, kako smo bili poslali svoje članke tedni »Vita Nuova«, ki je glasilo krščanske pravičnosti, pa so mi shodje v Trstu rekli: Prej se boš obrnilo, kakor bo »Vita Nuova« prioblašila tvoje članke.

Nato smo s prijatelji začeli sliti na lasten list. Naravnili

Ordinarij ne more izreči suspenzije nad duhovnikom, ki je pisan narodnoobrambne danks v enem Janšku, ki ga ljudstvo berja to je enostopenjske razloga, ker planje takih dlanov ni in nikdar ne more biti smrteln greh.

Prekrasen zgled odločnega ljud bezi do svojega naroda in do materinega jezika imamo v Nemčiji hemljavi knjigi (18,23 - 25). Knjiga je s perzijskega kraljevega dila ra za časa kralja Darija Not (okrog l. 423 po K.) drugič prdel v Jeruzalem, da bi potrdil svoje ljudstvo v Mojzovej postavi vi, pripoveduje sam o sebi: "ste dni sem videl Jude, ki so azške in amonske in moabske žemjani. In njihovi otroci so govorili na pol azdno in nleo nam govoriti ljudski; in govorili azski obeh ljudstev vas krštenje. In okregal sem jih in prekel ih. In prepel sem nekaj moč izmed njih in jim izpuli laze in velle sem jim prisedi pri Bogu, da z bodo dajali svojih hčer njih novom ne jemali njih hčer sinovam svojim ali sami sebi.

Dr. GVIDO RANT O. F. M.

Vidite, presvetli, s kako pravim očem učenim razsojajo take zadeve v učeni, modri, pobožni ljud. Tudi na čudno! Sudrali so bogoslovje na univerzah, postali zasedoktorji, desetletja so se poglabljali v asketično življenje in v letoletna praksa jim je dala življenjsko modrost.

Presvetli, sprejmite krize udarnega spoštovanja.

Lokev....

Karabinerji in kaplan sodelujeta pri trošenju letakov v Rabu

Čprav ima Rabelj popolno slovenski značaj in so njegovi prebivalci Slovenci, je italijanska regija dne 16. t. m. trošila letake karabinerjev opava staro italijansko katozo zatiralo polko. Hineva skušajo z statistiko prikazati »dobrote, ki so jih baje izkazale v Juljski krajini. Tako navajajo šole (v katerih so raznarodno slovensko mladino), oste (za pad na Jugoslovijo), iste. Rabelj ni: so letake trgali in jih tepker so celih 25 let na lastni koži predobro čutili opavane »dobrote.

Značilno pa je, da so sodelovali pri tej akciji tudi brigadir karabinerjev in italijanski kaplan. To karzuje, da se imperirana italijanska reakcija poslužuje celo upravnega in cerkvenega aparata.

OB NOVI TRGATVI

KAKO NAPRAVIMO dobro vinsko kapljico

Preteklo leto se je zaradi nepravilnega ravnanja pokvarilo mnogo vina, ki so ga vinski trgovci zavracali, ker je bilo sladko-trpkoga okusa. Zato se nam zdi uместno, da podamo nekoliko navodil, po katerih se nam bo ravnati pri izdelovanju vina.

Predvsem bodi omenjeno, da sta grozdje in vino zelo občutljivi snovi, s katerima je treba ravnati s največjo pažnjo in skrbjo. Pomniti moramo, da velja tudi v kletarstvu pravilo, da je boljše boleznijo preprečiti kot pa zdraviti.

Preden začnemo trgati, moramo vso posodo in vse vinske prostore natančno preiskati, da se preprečimo o njihovem higijenskem stanju. Enako pažnjo moramo posvetiti tudi stiskalnicam, mastilnicam in sesalkam, katere moramo posvetiti tudi stiskalnicam, mastilnicam in sesalkam, katere moramo pred uporabo oprati z gorko vodo, ki smo ji dodali 2 do 3 kg sode v prahu na hl. Vso prazno posodo pa moramo zažveplati. Za vsak hl posodo potrebujemo 10 gr žvepla.

Če posode smrdijo po suhem in kislem, bo za odstranitev teh neprijetnih vonjav zadostoval izpiranje s 3 do 5 odstotno raztopino sode. Izvrstno sredstvo za posodo, ki diši po klu, je vodna para; mnogo krat pa bomo morali sodo ostrgati in iz njega odstraniti vinski kamen, na kar ga bomo, kakor gori omenjeno, se izplaknili s 3 do 5 odstotno raztopino sode.

Bolj pogosto naletimo na sode, ki smrdijo po plesnobi, ker so bili hranjeni v vlažnih prostorih in ker smo zametali njihovo žveplanje, ko so bili prazni. Kadarkoli gre za površno plesnobo, ozdravimo sodo najlažje s tem, da vlijemo vodo kaljev supermangan (100 gr na 1 hl vode) in da pustimo to raztopino v njem približno dva dni, na kar ga dobro izplaknemo. Plesnobo moramo takoj zatreči, ker je zelo težko ozdraviti sodo, v katerega les se je plesnoba globoko vpijala.

Sode obvarujemo plesnobo in jih ohranimo v dobrem stanju tudi s tem, da jih na zunanji strani namažemo s kubenim lanenim oljem ali s mastjo rumenega voska in terpentinu in da barvanjem otročev s katranom in črnim mlajem.

Vinski prostor morajo biti vedno suhi in prosti pajčevin. Stegne moramo pobeliti z apnenim beležem, kateremu dodamo 2 do

3 kg modre galice na vsakih sto kg raztopine. Da preprečimo plesnobo, vzgemo nekoliko žvepljenih tresk, na kar naj ostane prostor 24 ur zaprt. Pred žveplanjem pa moramo odstraniti iz kleti vse železne predmete.

Tlak vinskih prostorov mora biti neprodiren, da se da lahko čistiti in da se pri opravljanju kletarskih del ne napoji z različnim vinom. Če je pa v kleti iz zemlje zbit tlak, moramo s površja odvzeti približno en centimeter zemlje in jo nadomestiti s približno pet centimetrov debelo plastjo peska. V takih kletih moramo imeti pri rokah skrinjico gašenega apna, ki ga bomo potrosili na tista mesta, na katera polijemo vino, s čimer bomo preprečili razvoj ocnih gliv.

Tudi prečne tramove, na katere pokladamo sode in kadi, moramo skrbno oprati z 2 do 3 odstotno raztopino sode.

Pravilno ravnanje s potrganim grozdjem. Iz vinograda pripeljamo prozje moramo se isti dan ali naslednjega dne zametati. Prej pa moramo ločiti jagode od grozdov, zlasti pri belem grozdju. Preden začnemo grozdje masiti, moramo na gmočo enakomerno porazdeliti približno 15 do 20 gr kaljevega bisulfitu na hl, kar bo odvisno od tega ali je grozdje zdravo ali ne. Poznejša uporaba bisulfitu je vedno nadležna in z

njim ne dosežemo zaželenega uspeha.

Da most hitro in popolnoma povre, je razen zadostne toplote (približno 23 stopinj Celzija) potrebna tudi uporaba umetno dobranega kvasa. Vrenje se more vršiti na lupinah ali brez njih, kar bo od tega odvisno, ali hočemo napraviti več ali manj barvana vina. Pred začetkom vrenja pa moramo iz mošta izločiti vso nesnago, ker bi s ta utegnili dati vinu neprijeten okus. S tem, da pustimo most 8 do 10 ur v kadu na miru, izločimo iz njega nepotrebne snovi, ki splovajo na površje, medtem ko se bolj težke pogrezejo na dno.

Po masljenju ostale topeline moramo čimprej spraviti v stiskalnico, da se ne pokvari in da se zaradi tega ne pokvari tudi iz njh iztisnjen most. Sernomastne moramo ločiti od mošta, ki ga iztisnimo s stiskalnic, posebno od onega, ki nam ga da drugo stiskanje.

Vrelo kadi in sode napolnimo do tričetrt prostornine, topine pa potlačimo enkrat na dan v tekočino. Kadi pokrijemo z žakljem, vino, za sode pa uporabljamo hidrovalčne zamake ali pa s peskom napolnjene vrečke, ki jih položimo na veho.

Bela vina postanejo rada motna, tudi če jih precedimo (filtriramo). Ta nedostatek moremo od-

ZDRAVNIŠKA POSVETOVALNICA

S. I. Trst. Vprašate ali je res, da kdor prestane tifus ne zboli nikdar več na tej bolezni?

Res je. Kdor je prebolel tifus ne zboli več na njem in so slučajni ponovnega obolenja zelo redka. Med boleznijo se ustvarja v telesu protistupni, ki človeka varuje jejo pri morebitni ponovni okužbi, tako, da sploh ne pride do razvoja bolezni.

M. K. Milje. Kako naj razkužim stranišča?

Domnevam, da je razsajala pri vas kaka trebušna oziroma čre-

vesna nalezljiva bolezen. Če je moja domneva pravilna, potem morate zažeti je pri iztrežkih bolnika in sicer razkuževati jih morate sproti. Najbolje opravite to z razredčenim živim apnom takozvanim apnenim mlekom. Pripravite ga tako, da date 1 kg apna gašiti s 1 kratno količino vode. Od te raztopine dajte na dno posode toliko, da je dno pokrito.

Stranišča razkužujemo najceneje na isti način in sicer tako, da vlijemo v njih apnenno mleko ali da vremo v greznico koščke žvega apna.

Sredstev za razkuževanje tako posode kot stranišča je veliko. Omenim naj, da to lahko storite z lizolom ali krezolinom milom, lizoformom, klorom in mnogimi drugimi.

K. N. Sežana. Ali obstoja danes uspešno zdravilo zoper revmatizem?

Zdravstvo razpolaga danes z zelo učinkovitimi zdravili zoper revmatizem. Med te spadajo v prvi vrsti vsi preparati salicilove kisline, ki ima to lastnost, da se uspeva v sklepe in izvaja tamkaj svoj zdravilni učinek. Najbolj znano zdravilo te vrste je aspirin acetilsalicilova kislina. Seveda ni to edino zdravilo zoper revmatizem in zdravljenje te nadležne bolezni, ki zapuška kaj rada za seboj okvare srca in sklepov, posebnost, če nastopa nenadno in udarno, ni povsem enostavno. Kar se tiče rabe teh zdravil bo najbolje če se posvetujete z zdravnikom, ki pozna vašo bolezen.

Vsem bralcem Primorskega dnevnika toplem priporočam, naj bi se naročili na časopis, naj obravnava na poljuden način najbolj pereča in sodobna zdravstvena vprašanja. Časopis se imenuje »Priroda, človek in zdravje in se naroča pri Rdečem križu v Trstu, via Carducci 4. Letna naročnina je Lir 280. Segajte prido po našem zdravstvenem časopisu!

Naj ne bo družine, ki bi na časopis ne bila naročena!

vrniti s tem, da zažveplamo most s kaljevem bisulfitom in pa s tem, da gmočo med vrenjem večkrat premešamo.

Ko se sladkor spremeni v alkohol, neha tudi tiho vrenje, ki mora biti dokončano še pred nastopom zimskega mraza. Pozorni moramo pustiti zraku dostop v klet, s čimer dosežemo, da se iz vina izloči v njem plavajoče snovi in da se vino hitreje očisti.

Kadar se začneja kleti ohlajati, se vino v sodo sniža in tedaj nastane nevarnost, da se napravi kan in da se vino skisla. Da to preprečimo, moramo sode vsaj enkrat na teden polniti, pozneje je vsaka dva tedna.

Drugo zelo važno kletarsko opravilo je pretakanje, ki naj se izvrši prvič v drugi polovici decembra, pozneje pa še marca ali aprila in septembra meseca, in sicer v mirnih sončnih dneh. Vino pretakemo običajno brez pristopa zraku v zažveplane sode,

pred leti je odrinil raziskovalec severnega tečaja John Hornby z dvema tovarišema Edgarem Vernonom Christijanom in Haroldom Adlardom s Suženjskega jezera v severno zapadni Kanadi z namero, da bi odkril novo pot proti izlivu reke Chesterfield. Čez leto dni so vsi trije raziskovalci umrli od lakote v neskončno divji pokrajini. Njihova trupla je pozneje našla posebna reševalna odprava. Našla je tudi dnevnik, katerega je pisal Christijan, ki se začne z dnem, ko so trije mladi raziskovalci s čolnom odpluli od brega Suženjskega jezera v severno zapadni Kanadi. Opisuje dneve, ko so taborili na otokih ter se gostili v galebi, in različni jaji, ki so jim bili v ugodno izpremembo njihovega enoličnega jedilnega lista, ki je bil sestavljen iz suhega ovenega koščka in pemikanca (konzervirano meso), ki se ga na svojih odpravih poslužujejo arktični razisko-

valci). Dnevne beležke se pričnejo s 14. oktobrom, ko so se zapustili Suženjsko jezero in se podali vzdolž reke Thelon, kjer so si zgradili kočjo in v njej prezimili. Christijan opisuje, kako so lovili da bi si prekrbeli živila za zimo. Pri lovu in nastavljanju zank pa niso imeli sreče. Vločili so sicer nekaj kun, podslas, snežnih kokoš in kanadskih sov, a črede severnih jelenov ni bilo mogoče prignati pred puse. Ko so pojedli še edino preostalo sojo, se je zaloga izpraznila. Ze 15. oktobra se je v teh neskončnih puščinah arktične pokrajine pričela javljati neumljena in strašna zima. Pričelo je mestiti in sneg je nakladal plast vrh plasti. Divjati je prišel orkanski vihar, živo srebro se je v oktobru znižalo do 20 stopinj pod ničlo, ogromne plasti snega pa je oral ledeno mrzli severnik. Izleti so postajali vsak dan težavnejši. Ko so pojedli še zadnjo zalogo 60 rib, sta

Ljudje v borbi s naravo

Tragedija Hornbyjeve odprave v Alijaski

2. decembra odšla Hornby in Adlard na lov na severnega jelena. Toda zaradi hudega viharja sta se morala že čez dva dni vrniti v kočjo, ne da bi ustrelila kakega jelena.

Ze 13. decembra so začeli se silovitejši snežni viharji in živo srebro je padlo na 60 stopinj pod ničlo. Raziskovalci so morali v tem mirazu ure in ure sekati luknjo v led, da bi vjeli kakšno ribo. Voda je sprotila zmrznila, da niso imeli niti časa spustiti trnov in drugih lovskih priprav v vodo.

Na božični večer je Christijan

napisal: »Danes vsak kupuje božična darila, mi pa bomo praznovali sveti večer ob zadnjih drobtinah ovenega kolača.«

Konec januarja je zima dosegla svoj vrh, temperatura je padla na 86 stopinj Fahrenheit. Adlardu je zmrazil nos. Upanje se jim je dvignilo, ko je Adlard ustrelil severnega jelena, ki jim je dal hrano za deset dni. Vendar pa so že po desetih dneh morali pomekati zmrznjeno križ s moko, ker jim je pošel drug žveč. Dva dni kasneje jim je pošla tudi moka. Pričeli so kuhati živalske kože in kosti.

Lakota je postajala vsak dan hujša, hrabri raziskovalci so postajali z dneva v dan vedno bolj malodušni. Christijan je 4. aprila napisal: »Odslej bom obilneje, ki v beležkah, ker ne vem, kaj nas čaka. Harold, ki se je ravnal v nogo, naju je vzpodbujal, naj ne obupava in naj se boriva dalje. Iz njegovih besed polnih obupa se me je lotilo domotožje. Kakor še nikoli prej. Drgnil sem njegovo bolno nogo in pri tem jokala. Isti dan se je vrnil v kočjo Hornby, ki je odšel prejšnji dan iskat črevesja severnih jelenov. Bil je strašno preblede. Zvečer so jedli gnile, razpadle ribje ostanke. Prišlo so postajale vsak dan težje in težje, prekušeni severni raziskovalec, ki je moral na svojih potovanjih skozi ledeno, zapuščeno in neobdelano pokrajino preživeti tisoč ovir, je zdaj začel, da se mu bliža konec. Nekaj dne je z nasmehom dejal: »Pustite! Naredil bom testament. Če ne pomeni nič posebnega, ampak previdnost je previdnost. In napisal so kratko oporoko: »Če umrem, zapuščam vse, kar sem imel in kar bi se našlo pri meni, kakor tudi vse, kar bi pozneje pripadlo v moj delež, Edgareju Vernonu Christijanu, Johnu Hornbyju.« Oporoko sta overili polni Christijan in Adlard. Hornbyjeve moči so vsak dan bolj pomejale, krčevite bolečine v tistih črevesju so začele napadati tudi druge. Kljub strašnim bolečinam je Hornby še vedno vzpodbujal svoja tovariša, naj vztrajata. »Prav je čutil, da se mu bliža smrt, nja ura, je bil še vedno volja odprave in je skušal svoj nekrotični pogum prenesti na Adlardu in Christijanu. 17. aprila ob 6.45 uri je Hornby zatlel na vedno svoje oči. V dnevniku je napisano: »Do zadnjega Hornbyjevega diha sem se skušal držati, da ne bi nenadoma klenil. Ko pa je izdihnil, sem čutil, da sem popolnoma obnemogel.«

(Se nadaljuje)

UMETNOST

Lojze Spacal bo razstavil

V soboto bo otvoril individualno slikarsko razstavo tov. Lojze Spacal v prostorih »Gallerie Trieste« s svojimi deli, ustvarjenimi približno zadnja štiri leta. Brez hrupa, brez hrupnih priprav, — komaj nekaj najbližjih znancev je vedelo za to. In vendar, ni dvoma, da bo to kulturno dogodek za tržaško in za slovensko primorsko umetnost še posebej.

Mnogi so že slišali in poznali to ime; če ne od drugod, vsaj iz njegovih ilustracij mladinskih knjig »Triglavov polet« in »Mladec Dragoljub« pri Gregorčičevi založbi ali iz razstave primorskih umetnikov. Vendar sem prepričan, da se godi tudi v njegovem primeru kot pri mnogih naših umetnikih v preteklosti, da jih je inozemstvo bolje poznalo in cenilo kot mi sami.

Znani italijanski umetnostni kritiki Marchioro je svoje dni videl le nekaj njegovih slik in dejal nekako: da je Spacal edini slikar, ki ga ima Trst (misli je to ne glede na narodnost med Slovenci in Italijani).

Pred nekaj meseci sem ga obiskal v njegovem ateljeju, v podstrešni sobici seveda, kakor se splošno slovenskemu in morda še splošno evropskemu umetniku, — nad četrtni ali petim nadstropjem, kjer mu nudi zavetje, menda brezplačno, tržaški Italijan, poznavelec umetnosti. Priznati je treba, da gre to precej na račun tudi posebnih tržaških stanovanjskih priuk.

Skriven, preskrben, ta atelje, vendar ves Spacalov. Sredi sobice nasproti edinemu stremenu oknu, stoja stola z večjim platnom, na katerem se po lastni izpovedi že več tednov muči z umetniškim problemom, ki ga še ni povsem razvozal z očitnimi barvami. Ojinate barve so mu namreč najhujše slikarsko izrazno sredstvo, četudi izvrstno obvlada tudi razne grafične tehnike: lesorez, linolej ali tuš, svinčnik itd.

Po stenah — kolikor jih ne nadomešča poševna streha — visi nekaj starinskih slik s svetniki, mamicami božjimi, slikantini na steklo; po kotih starinski svetniki, na žebih visoka duhovniška stola s starimi folkloristi okrasili, na domodolske je razmeščena nekaj starinskih furjanskih lončenih lokalov, na mizi pa pripomam staro petrolejsko svetilko iz nečitlih slik.

Vzbuja mi pozornost vredi borbenosti red, snaga, resna, skrbna metoditčnost. Nekaj čisto nasprotnega tradicionalni, pristni ali iskani bohemski nemarnosti.

Takoj razumem umetnikovo ljubezen do vsega folklornega, do vseh proizvodov brezimenega ljudskega umetniškega genija, ki mu je posnel toliko njegovih podob, ki mu je dal tako močeno izrazno sredstvo.

Kakor je videti, umetnik ne taži izvora teh na videz preprostih oblik, ki dajejo njegovim slikam izraz monumentalne dostojanstvenosti. Četudi na prvi pogled precej okorne, vendar predstavljajo zelo občutljivo in olretno izrazno sredstvo za najvzvirnejše in najbolj subtilne in osebne umetniške probleme.

Najbi nekim gledalcem se ziti ta način nekaj otroškega, kar imenujejo umetnostni kritiki moderni primitivizem, pri njegovih barvah pa še posebej nekako ebat-

PRIMORKA

lansko robatost, Spacalu čisto svojsko, ki ji pa ne odražajo veličine. Znači sem razumevali pred. drugič iz reprodukcije. Ogromne vsebnosti velikega naslona slike v cerkvi v Gradnem v Brdih, naskezi iz rok ljudske slikarja, ki slikane že pred več leti, ki jih pri-

nas malodušno pozna, umetnostno inozemstvu pa zelo dobro, če ne vsem, znači sem razumevali pred. drugič iz reprodukcije. Ogromne vsebnosti velikega naslona slike v cerkvi v Gradnem v Brdih, naskezi iz rok ljudske slikarja, ki slikane že pred več leti, ki jih pri-

PLANINCI NA DELU

OTVORITEV MALE PLANINSKE KOČE NA SEDLU GLOBOKO (M. 1800)

V nedeljo 8. t. m. smo otvorili na sedlu Globoko malo planinsko kočjo. Na predvečer je zagorel na mali višini nad sedlom kres ki je oznanil po Soški dolini in daleč čez Brda v Furlanijo novo pridobitev podružnice tolmarskega planinskega društva. Kočja je majhna in skromna, a vendar nudi planincem varno kot in zavetje, da lahko zloži svoje kosti na mehko slamno. Skromno, kakor je tudi kočja skromna — smo praznovali ta praznik v najboljšem razpoloženju. Povsall smo si, da bomo čuvali to naše imetje in obljubili, da bomo v tem zaledju nadaljevali, dokler ne bodo naše peči zadostno prekrbljene z zavetstvi in kočmi.

Planinci

ZVEZDA PRIMORSKIH PARTIZANOV RIHEMBERK vabi vse na velik tradicionalni **TRGATVENI FESTIVAL** s prireditvijo in plesom, dne 22. t. m. v Rihemberku. Igrali bosta dve odlični godbi. Preskrbljeno bo s piščinami in prigrizkom. Pričetek ob 15 uri.

Vabljeni vsi! Vabljeni vsi!

Ob slabem vremenu se prireditve preloži na prihodnjo nedeljo

Zadnji dan

OLGA RODIZZA, lastnica KRZNARIJE ZILIOOTTO opozarja, da je danes zadnji dan posebne prodaje

PO IZREDNIH CENAH

K R Z N A

maščega, zajčjega in jagnječjega pišča

ZILIOOTTO

Ul. Trento št. 11 - Tel. 29374

Gostilna pri „Belem zajcu“
ZAMAR - Nunska ulica 11, GORICA
Točna postržba z MRZLIMI in TOPLIMI JEDMI.
— VINO Brčko in Vipavsko, belo in črno —

Prosvetno društvo „SEŽANA“, nogometna sekcija, v nedeljo 22. t. m. ob 14 uri na športnem igrišču **NOGOMETNA TEKMA: TREBCE-SEŽANA.**

Ob 16 uri v kino dvorani kulturna prireditev sežanske mladine. Ob 18 uri PLES.

Igral bo orkester „Veseli Veter“

MLADINA iz NABREŽINE priredi v nedeljo 22. t. m. drugi letni **FESTIVAL TRGATVE** s peštrim sporedom. Koncert, tombola in PLES. Novo domače vino. Začetek ob 16 uri

PRAZNI VINSKI SODI

od sto litrov do sedemsto litrov so po ugodnih cenah naprodaj na Svetogorski cesti št. 42, GORICA. Ogledi med 9. in 11. uro.

NOVO VINO domače in istrsko črno in belo SLADKO dobite pri tvrdki M. LOVRINOVIČ-LAURINI „Molo Venezia“ Riva Gullii Id - TRST

CENTRALNO PROMETNO D.D.

CENTROPROM

PODRUŽNICA
T R S T
Ul. Cicerone 8

Tel.
29-306

Tel.
29-306